

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁSŤ STRANÁCH.

<p>Predplatná cena: Na celý rok --- 4 koruny -- hal. Na pol roka --- 2 " -- " Na štvrt roka --- 1 " 20 " <i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i></p>	<p>Zodpovedný redaktor: Dr. ALEXANDER ERNSZT, páp. komorník. Majiteľ a vydavateľ: JAN MOLNÁR.</p>	<p>Redakcia a vydavateľstvo: Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám. sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového nonpareill riadku 30 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.</p>
--	---	---

Osud malých hospodárov.

Nedávno vydržovali v Pätikostoloch kongress hospodári Ukorska. Prítomný tam bol aj minister orby Ignác Darányi, ktorý pri tejto príležitosti povedal: «naši poľní hospodári nenie sú organizovaní». Táto výpoveď ministra úplne zodpovedá skutočnosti. V našej krajine jesto do poldruha milliona samostatných sedliackych hospodárov, *títo ale nenie sú organizovaní*. Malý hospodár koristou je preto každému. Vo veľkom labirinte krajinských zákonov bez advokáta nevie sa ani pohnuť. Ku lacnejšiemu a výhodnejšiemu obrábaniu poľa nevie si zaopatriť potrebných strojov. Keď sa mu na roli horko-fažko voľačo urodí, nevie si úrodu zceniť a pri odpredávaní zbožia odkázaný je na nesvedomitých židovských agentov. V úradníkoch štátu a verejnej správy spatruje len svojich pánov. Peňazí si hľadať nevie. Ako sa má vo verejnom živote spoločenskom súčastniť, tomu sa nerozumie. Vlastné deti ho opúšťajú. Idú na roboty a do služby, bo chcú peniaze vyrábať. Napokon omrzí všetko aj samého malého hospodára. Popredá čo má a vezme do ruky vandrovnú palicu. O smutnom osude malých hospodárov našej vlasti presvedčíme sa bližšie keď skúmame ako prítomne ešte vždy nežijú.

Malé rumunské dedinky v Sedmohradsku obýva ten najchudobnejší ľud. Malé chalúčky so špicatou strechou zo slamy alebo z trstia sú bydlom hospodára, spolu ale aj maštalou lichvy. Malé deti, prasce a telce prichodia tam na svet a vychovávajú sa v jednej izbe. Roličky si obrábajú malými, do kosti vyhladovanými kravičkami.

Hlavným pokrmom ľudí a lichvy sú: zemiaky a kukurica. Domáci priemysel prevádza ako môže a vie ženské pohlavie. Lan, konope až sa urodia a vlnu spradú a natkajú si plátina a súkna doma ako rozumejú. Žijú vôbec ako polodiví ľudia. Na jarmokoch kupujú si len čačky a perly zo skla alebo cifrované ručníčky. Štát len z toho poznajú, že im posielajú na krky exekútora a vyberá od nich dane.

V podobnom stave nachodia sa malí hospodári aj u nás na Horniakoch. Obyvateľstvo Hornouhorska nenie síce v žiadnom kraji tak zaostalé, ako sú Rumuni v Sedmohradsku, biedy a psoty je ale aj tam dosť. Domce sú najviac z dreva vystavené, po sriadených obciach vyhládajú aj z dnuká dosť čistotne. Tú jednu chybu majú, že ešte aj dnes na našich horných stranách nezná ľud kominov. Z otvoreného ohníska valí sa smradlavý dym celou chyžou a malou dierou pod strechu. Že bývanie v takejto začmudenej diere nemôže byť zdravé, to každý nahliadne. Je to aj príčinou toho, že u nás tolko ľudu pred časom a zvlášte na suchoty umiera. Po mnohých stranách vidieť aj tu v jednej chyži s ľuďmi telce, prasce, alebo hydinu. Možno, že je kroz to tá chyža teplejšia, že ale ako zdravé ľudské bydlie sa považovať nemôže, to je očividome. Poľa, alebo rolí málo sa ujde malým hospodárom na našich horných stranách, najmä medzi vrchami. Čo sú tam role, urodí sa na nich len zemiakov, kapusty, kryvice, ovsa a trochu jačmeňa. Obyčajným pokrmom ľudu týchto krajov sú: čierna kapusta, zemiaky, múčna kaša, alebo ako to tam volajú púčky. Kým stály hory, ľud našich Horniakov poriadne

sa živil. Od tých čias ale ako židia všetky hory vyrúbali, panuje tam psota a bieda. Nenie divu, že tento lepšieho osudu hodnejší ľud vandruje do sveta.

Neide ale lepšie malým hospodárom ani po maďarských vidiekoch. Je tam síce dosť malých hospodárov, čo majú päť, desať, ba i vyše holdov zeme, pri tom ale predsa bedária. Kto sa o tom chce presvedčiť, nech si pohliadne do okolia kolo Balatonu. Tam na tých hlinených a trstinou krytých chatrčiach tiež nevideť komína, priam tak ako u nás na Horniakoch. Dym z chyže valí sa von dverami. Decká kašlú, lebo trpia na suchoty. Polovica žien je slepá a polovica ohluchla od dymu. Bydlo vyzerá, ako začmudená jaskyňa. Znáam tam jedného malého hospodára, ktorý v jeho živote ešte nikdy neležal v posteli. Keď príde večer, hlavu si položí na prah izby, to mu je poduška, v lete vystre nohy na dvor, v zime ich rozloží v chyži. Potravou tohoto ľudu sú: chlieb, slanina a listie rozličnej zeleniny. Zem je planá, bo ju malý hospodár nemá čím hnojiť. Ľudia tu žijú ako volakedy Indiáni v Amerike, tí mali farmerov, čo ich vyžierali, naši malí hospodári ale majú židovských agentov a krčmárov.

V takomto stave nachodí sa zväčša malé hospodárstvo našej vlasti. Za starých časov, kým nebolo železníc, kým naši ľudia nepoznali mestského života, kým neslyšali o všeliakých robotníckych pohyboch, boli spokojní. Teraz tomu nenie tak. Dcéra malého hospodára berie sa teraz na službu do mesta, syn tá ide na roboty a bohužiaľ lepšie sa tam cíti, ako doma v ošarpanej dedine. I keď vycibrená mestská slúžka príde raz na návštevu do svojho rodiska v panských šatoch, módný širák na hlave, zaušnice v ušiach a na prstoch plno prsteňov s drahými kameňami po šestáku a keď sa chváli, že koľko si ona vyslúži, všetky dedinské dievky berú sa do mesta na službu. Peniaze z Ameriky posielané účinkujú na náš hospodársky ľud tiež ako bomby. Poklesku malého hospodárstva príčinou sú i sami malí hospodári.

Smutnému stavu malého hospodárstva dá sa odpomôcť len skrze svedomite prevedenú organizáciu. V záujme malých hospodárov leží, aby sa organizovali po všetkých obciach celej vlasti. Nech všade zakladajú spolky hospodárske, ku

zceneniu úrody, ku zaopatreniu hospodárskych strojov a potrebnej lichvy, ku zakúpeniu alebo vyarendovaniu pozemkov, nech v každej obci sriaďujú spolky potravné, úverkové a čítacie kruhy na základe kresťanskom. Upadlý stav malých hospodárov pozdvihne sa týmto spôsobom, ako je to cieľom kresťanskej ľudovej strany.

Začiatok školského roku.

Nastal poznove čas ťažkej roboty pre našu mládež. Zo všetkých strán krajiny dovážajú železnice podrastlých mladíkov, malých chlapcov a dievčence do miest, v ktorých nachodia sa vyššie, stredné školy, lepšie normálky a iné učebné ústavy. Časy sa aj v tomto ohlade veľmi premenily. Naša mládež cestuje teraz po železničiach. Voľakedy naši chlapci viezli sa vo veľkých vozoch pod plachtou z Horniakov do Nitry, do Ostrihomu, mnohí až do Jágru, alebo do Gyöngyösu. Boly to celé expedície a cesta trvala viacej dní. Boli aj takí, čo sa na plti viezli do školy. Cestovali lacno, lež tým dlhšie. Teraz naši mudrci budúcnosti za niekoľko hodín nachodia sa na najďalšom mieste. Väčší žiaci, čo viacej rokov v školách strávili ľahko privyknú na novom mieste. Ináč je to ale s malými, čo poprvé opúšťajú rodičovský dom. Nariekajú pri lúčení nielen deti, lež aj citlivé matky. Neraz si vzdychne matka, keď ju dieťa opúšťa: čo bude z neho v tom cudzom svete, či sa mi nevinné domov navráti ako ma opustilo.

Začiatkom školského roku schádzajú sa v mestách všeliaké deti. Panských rodičov deti a deti sedliakov, remeselníkov alebo robotníkov.

Prichodia do školy mnohí, aby sa učili, lež len preto bo sa učiť musia. Otec jejich totiž je učený človek, vychodil všetky školy a ten na silu chce, aby aj jeho deti byly učené a dostaly diplom, bárs k tomu žiadnych schopností nemajú. Pre takéto deti je učenie ozajstné mučenie, ktoré hľadia si osladiť peniazmi, aké z domu mesačne hojne dostávajú. V meste je dosť príležitostí k tomu, aby sa mladík zhubil. Školské roky pominú sa chytro. Výsledok núteného učenia je obyčajne aký? Prázdne vačky otca a prázdna hlava syna. Vyučený, snáď aj drahým diplomom opatrený mladík nehodí sa zhola ku ničomu.

Vidíme medzi školskými deťmi aj zdravej barvy synov našich sedliakov, remeselníkov a robotníkov. Kto týmto káže, aby sa učili? Nikto! Snád dedinský duchovný, učiteľ, alebo iný priateľ upozorní otca na dobré vlohy syna. Chlapca pošlú do školy. Tam sa síce často viacej nahladuje, ako chleba vidí, pri tom ale sa usilovne učí, je vždy poriadneho držania, bo mu o to ide, keď pluh, alebo dielňu otca opustil, aby si učenosťou výživu zaopatril. Z takýchto detí stávajú sa ľudia vo verejnom živote osožní. Nejedon syn sedliackeho, remeselníckeho rodu stal sa v Uhorsku najvyšším hodnostárom cirkevným alebo svetským. Aj tu ale nesmejú rodičia nízkeho rodu vždy s istotou rátať na svoje deti. Akonáhle nevera a bezbožnosť naplní srdce takého učenca, alebo hodnostára z nízkeho stavu pochodiaceho, púšťa v ňom hlboké korene i nevďačnosť ku svojmu otcovi, ku svojej matke a ku svojmu rodu. Nejedon haňbí sa za svojich vlastných rodičov. To je ale nevďačnosť a nevďačnosť je ten najohavnejší hriech.

Školy nech navštevuje mládež jestli má ku tomu chuť a vlohy. Učených proletárov vychovávať je na škodu rodiny a vlasti. Dietky remeselníckeho, roľníckeho a robotníckeho stavu, keď v živote dosiahly hojnej výživy, úradu a vplyvu nech sa nebaňbia za svojich rodičov a za svoj rod. Už od narodenia povolání sú k tomu, aby pracovali vplyvom a vlohami, aby ulavený bol osud roľníkov, remeselníkov a robotníctva, toho stavu totiž, z akého príležitostne pochodia. Nové a lepšie časy očakávame všetci. Základom radosnejšej budúcnosti ale je kresťanská výchova mládeže.

Žije naša strana a žiť bude!

«Ludová strana sa trhá! Vystúpi z koalicionálnych stránok! Len polovica vystúpi, druhá polovica zostane!»

S takýmito chýrami bolo povetrie nedávno preplnené. Mali radosť židáci a všetci tí čvachovia, ktorým v ceste stojí kresťanská ľudová strana a ktorí ju nenávidia. Bolo kriku a plesania! «Zanikne strana tá, ktorá bojovala proti liberalizmu a ktorá ho aj usmrtila», tešili sa liberáli. «Ožijú starodávne časy. Zjaví sa masťný

brniec na politickom dejišti a my ho obstaneme. Nebude mať kto odhaľovať naše priestupky a naše hospodárenie. Všetko to zakryje kepeň liberalizmu. Len že sme sa dozili smrti tej kresťanskej ľudovej strany! Sláva! Kresťania ostanú bez obrany, a ponevác i tak sú lahostajní, bojazliví, skromní a nemotorní, lahko ich prevládeme a utíšime. Lahko im zhabeme s čím sa honosia: školy, cirkevné majetky. Dosiaľ toto kresťanská ľudová strana prekazila, ale tejto už nenie viac. Tam leží vystretá. Pominula sa, lebo nebola hodna života.»

Takúto odobierku vyspevovali naši nepriatelia kresťanskej ľudovej strane. A pri pohrebe tomto pomáhali aj národnári. Jedon bol hrobárom, druhý ministrantom, tretí zvonárom. Ba ani kuvici, akožto poslovia smrti, nechybovaly. Tam bol «Slovenský Týždenník» a «Ludové Noviny». Istotne ani umrlčia hostina nechybovala. No, aj sa patrí, aby smrť takéhoto nepremožiteľného nepriateľa veľkým a slávnostným oldomášom pokropili.

Nuž ale škoda sĺz, škoda odobierky a škoda aj umrlčej hostiny. Bola to len komédia! Liberáli si ju zariadili. Kresťanská ľudová strana ale žije v dobrom zdraví a žiť bude k veľkému zármutku jej nepriateľov aj ďalej. Vieme, že oni už dávno kopú hrob, aby uložili doňho kresťanskú ľudovú stranu. Vieme, žeby sa ozývaly hory a doly od chválospevu nepriateľov našich. Mý ale dôverujeme v Boha. On nás sprevádzal v krutých bojoch a neopustí nás ani v budúcnosti. Od neho čakáme pomoc, aby sme previedli naše ciele, ktoré sme si pred seba vzali k dobrému ľudu. A preto zasypte ten hrob, ktorý ste pre našu kresťanskú ľudovú stranu vykopali! Ona chce žiť a musí žiť! Milliony kresťanov majú nevyhnutnú potrebu na život našej kresťanskej ľudovej strany. Oh, dobre vieme, ak sladko by vám padlo, keď by sa na sneme nikto viac nezval za katolíkov! Keby sme ostali bez obrancov. Keďby nemal kto žalobu dvíhať oproti křivdám katolíkom zapríčineným. Dobre vieme, že vám je naša kresťanská ľudová strana veľmi nepríjemná. Ak inakší život by mohli mať istí ľudovia, ktorí tak radi koristia? Kolkým sme my v ceste? Kolkým sme zavolali: Nie ďalej! Šetríte ľud! Neutláčajte slobodu! Uľavte farchy chudoby! Dajte právo občianske tým, ktorí ho ešte

nemajú! Nech v krajine našej panuje teda kresťanstvo!

Toto bolí nepriateľov. Najmä zaslepených kresťanov. «Kto je natolko hlúpy, že o kresťanstve vypráva v dobe osvety», kričia oni. «Dolu s kresťanstvom, s touto tmou! S týmto utlačiteľom slobody». Čujete to aj vy, národnári?

Boj oproti kresťanstvu dávno sa vedie. Či nevíete, kto sú naši nepriatelia?! Nevidíte, ako lámu kríž, tento odznak spasenia? Nečujete údery kladív, ktorými rúcajú cirkev našu? Ortiel smrti dávno vypovedali nad ňou. A my máme sa dívať na toto pustošenie? Máme sa zrieknuť našich práv? Máme opustiť našu vieru? Nie! Nuž a kde je náš tábor? Kde sú naši hrdinovia? Kde je stráž? Tých tridsať udatných mužov má obrániť naše hradby? Len tolko hrdinov počítuje strana kresťanská. Hrstka, ale nedá sa. Oh, mnoho útokov už zahнала, a prevládze odporcov, čo by ich koľko bolo. Túto stranu chcete zničiť? Pri tejto špatnej práci pomáhajú národnári židom, socialdemokratom, radikálom?

Oh, ľudu môj, pohliadni na pevnosť, ktorú len tridsať hrdinov bráni! Pomáhaj im! Neopušť ich! Pošli im pomoc z každého okresu, lebo keď táto pevnosť padne, keď ozaj usmrtia kresťanskú ľudovú stranu, koniec bude kresťanstvu. Preto nech žije kresťanská ľudová strana! *Fatranský.*

Do života uvedenie nového zákona čelade.

Ignác *Darányi*, minister orby uverejnil nedávno nariadenie cieľom do života uvedenia nového zákona čelade. Dľa tohoto nariadenia nový zákon do života vstúpi už *1. novembra* bežiacieho roku.

Minister v jeho nariadení naložil vrchnosťam, aby patričné stránky zodpovedným spôsobom upozornily na významnejšie čiastky tak čeladného zákona, ako aj ministerského nariadenia. Nakladá spolu minister právomocnosťam aj to, aby na bydliská čelade vzťahujúce sa stanov y čoskorej zostavily.

Ministerské nariadenie jedná zvlášte o tom, ako majú byť vystavené čeladné knižky, ako sa má s nimi zachodiť, ďalej jedná o služobnej smluve, o listine mzdy, o vysvedčení pri prepu-

stení zo služby, konečne o pokračovaní vrchnosti, slovom o takých veciach, ktoré nemohly vzaté byť do osnovy zákona.

V každej čeladnej knižke musí byť vytlačený nový zákon čelade. Čelad bude mať teda príležitost, aby si svoj nový zákon sama prečítala a presvedčila sa o tom, čo sa v ňom obsahuje. Pri pojednávaní tohoto zákona uznala kresťanská ľudová strana pravde zodpovedne, že je on ľahko srozumiteľný a dost jasný. Čelad teda bude vstave, že si z osnovy zákona i sama vysvetlí svoje práva a povinnosti. Vzdor tomu ale predsa sa stať môže, že medzi zamestnávateľom a čeladou vzniknú môžu nedorozumenia. V takomto páde jestli čelad prinútená je hľadať si svoju pravdu právnou cestou, v takomto páde na prosbu stránky, keď to odporúča vicešpán, pravotné útraty znáša ministerstvo orby. Toto nariadenie ministra orby schvalovať sa musí v každom ohľade. Príležitostne ukrivdenej čeladi vysluhovať treba spravodlivosť a to darmo.

Obsahuje ministerské nariadenie aj to, ktoré vrchnosti majú právo vystavovať čeladné knižky. Doposiaľ brala čelad čeladné knižky u vrchnosti tej obce, ku ktorej patrila, dľa nového zákona a ministerského nariadenia dostane teraz čelad čeladnú knižku od vrchnosti tej obce, alebo toho miesta, kde sa stále zdržuje. *Ako miesto stáleho zdržovania považuje sa to, kde čelad nepretržene cez celý jeden rok býva.* I z tohoto vidno, že nový zákon slúži k nemalému poľahčeniu stavu čelade. To isté vysvitá i z toho nariadenia, ktorým sa vyslovuje, že v tom páde, jestli čelad dľa 35. §. zákona odsúdená má byť na peňažnú pokutu, z jej prípadnosti alebo platu v peniazoch bez jej privolenia neslobodno ročíte viacej ekzekvovať, ako dvadsať korún.

Už i z tohoto nariadenia ministra orby presvedčiť sa môže každý, že nový zákon čeladenie otrocký, ako ho socialdemokrati a národnári zlomyselne ľudu predstavujú.

Štatistika freimaurerstva.

Najnebezpečnejší nepriatelia kresťanstva, a zvlášte katolíckej cirkve, monarchických štátov a každej sriadenej spoločnosti ľudskej sú freimaureri. Freimaurerstvo, ako je nanajvyš ne-

bezpečné, tak je rozšírené po celom svete. Dokazuje to štatistika, teda ten najhodnovernejší prameň nasledovne:

V zasadení štatistického úradu mesta Paríž držal prednášku istý *Limousin*, ináč chýrny štatistik, spolu ale aj freimaurerský predstavený. Dľa zprávy tohoto štatistika freimaureri zorganizovaní sú po svete v 106. jednotách, alebo družstvách. V Europe je takýchto spojení v jednotách 24, v Severnej Amerike 58 (50 v Spojených Štátoch a 8 v Kanade), v Strednej a v Južnej Amerike 21, v Austrálii 7 konečne Afrika má 2 freimaurerské jednoty. Ku týmto 106 jednotám patrí 20.500 freimaurerských lôž, alebo spolkov a 1,500.000 členov. Toto sú ale len skutočne sriadené lôže, alebo spolky, kdežto je po svete aj mnoho takých freimaurerských spolkov, ktoré nepatria ku žiadnej jednote a pracujú samostatne na svoju ruku.

V Anglicku a v Irsku nachodí sa 4069 freimaurerských lôž, totiž spolkov a tieto majú 215.000 členov. Je to na podiv nadovšetko v Anglicku. Angličania sú totiž známi ako ľudia vážni, ktorí neradi vyhadzujú peniaze na kadejaké daromnice. Predsa je tam pomerne veľmi mnoho freimaurerov, vzdor tomu, že je to veľmi drahý špás, ba je tam poplatok od členovstva vyšší, ako v bárs ktorej inej krajine na svete.

V Nemecku je freimaurerstvo decentralizované. Nachodí sa tam 13 freimaurerských jednot, ku týmto patrí 473 lôž, alebo spolkov a 53.131 freimaurerských členov. V Južnom Nemecku, rátať sem aj Stredné Nemecko, nachodí sa spolu 62 spolkov a tieto majú 18.282 freimaurerských členov, Severné Nemecko ale má 411 freimaurerských spolkov, ktoré majú 44.850 členov freimaurerov.

Najviacej rozšírené je freimaurerstvo v Spojených Štátoch Severnej Ameriky. Tam na každého 35-teho mužského obyvateľa pripadne jeden freimaurer. Freimaurerských spolkov nachodí sa tam 12.880 a tieto majú jeden million členov freimaurerov.

Nakoľko v ktorej krajine rozšírené je freimaurerstvo, to najjasnejšie vysvitá z dotyčného výkazu spomenutého štatistika a freimaurerského predstaveného *Limousina*. Dľa tohoto výkazu vo Španielsku pripadne jeden freimaurer na 7290 obyvateľov, v Uhorsku na 4477, v Hollandsku

na 2460, v Belgicku na 1824, vo Francúzsku na 1219, v Nemecku na 1163, vo Švajciarsku na 880, v Dánsku na 588, v Norvégsku na 573, vo Švédsku na 417, v Anglicku na 416, vo Škótsku na 123 a v Spojených Štátoch Severnej Ameriky na každého 35. mužského padne jeden freimaurer.

Tieto čísla sú spoľahlivé v každom ohľade. Ak veľké škody duševné a hmotné zapríčinilo freimaurerstvo národom celého sveta a aj nám v Uhorsku, to sa číslami nedá ani označiť.

POLITICKÉ CHÝRY.

Dedič trónu žiada si kresťanskú stranu.

Noviny istej nekresťanskej strany písaly nedávno, že dedič trónu, teda budúci kráľ Uhorska, s dôrazom vyslovil tú žiadosť, aby na čas všeobecných volieb bola v krajine *pevná a mohutná kresťanská strana*.

Dedič koruny sv. Štefana po inom nemôže túžiť, než ako čo je označené výš udanými slovami. Ako budúci kráľ Uhorska veľmi dobre vie, že najväčšia choroba ľudu je, keď kresťanstvo opúšťa a najväčšie nešťastie štátu, keď zákonami a správou jeho previeva duch nekresťanský. Dedič trónu, teda ako kresťan veriaci, otvorene vyslovil svoju žiadosť, bez ohľadu na to, že sa preto hrozne nahnevajú naň židovské noviny a iní nepriatelia kresťanstva.

Z tejto vyslovenej žiadosti dediča trónu presvedčiť sa môže každý, zvlášte náš ľud, že len kresťanská ľudová strana prevádza krajinu a všeobecnosti úspešnú politiku a že povinnosťou každého kresťana je, aby hlasoval na kresťanskú ľudovú stranu, bo medzi všetkými stránkami politickými je len táto strana opravdu kresťanská.

Kresťanská ľudová strana a židovstvo.

Známo je vôbec, že kresťanská ľudová strana to žiada od židovstva nielen našej vlasti, lež celého sveta, aby ľud kresťanský nevyžieralo, užerníctvom nevykorištvovalo, lež žilo ako druhí poriadni ľudia zo sľachetnej práce a aby predovšetkým v prevádzaní obchodu a ku-

pectva nedopúšťalo sa klamstva a šudierstva na úkor kresťanského obyvateľstva. Toto pravda neľúbi sa židovstvu a preto nenávidí kresťanskú ľudovú stranu a prenasleduje ju kde len môže.

Kresťanská ľudová strana postavila svojich kandidátov v uprázdnených okresoch Szakes a Nagykaroly. Stránka neodvislých vzdor tomu, že je s kresťanskou ľudovou stranou v koalícii, dľa zvyklého liberálneho receptu najhroznejších ukrutností dopustila sa proti voličom kresťanskej ľudovej strany. Toto sa pred svetom zamlčať nemohlo a nsmelo. Čo robily židovské a iné s tymito spojené noviny, ako ľudová strana verejne odhalila ukrutnosti liberálnych neodvislých? Začaly hneď po celom svete roztrubovať, že *kresťanská ľudová strana vystúpi z koalície*. Ako sa ale kresťanská ľudová strana verejne osvedčila, že z koalície nevystúpi, kým vláda nevyplní všetky podmienky, pod ktorými prevzala správu krajiny, medzi tymito aj prevedenie volebnej reformy, židovskí novinári a jejich nekresťansko-kresťanskí spojenci div sa nepopukali od jedu.

Aby sa ľud presvedčil o tom, ako nehanebne písaly židovské noviny z tejto príležitosti o kresťanskej ľudovej strane, len v krátkosti uvedieme niektoré vety z hlavných novín židovských, ktoré pod menom «Fgyenlő-ség» vychodia a o ľudovej strane nasledovne píšu:

«Včul bolo treba s ľudovou stranou poriadok urobiť. Vykyňožiť ju mali z površia zeme. Mali ju na puzderie roztrepať. Je to čudná vec, že štyristo ľudí nevládze so šesťadvadsať. Ľudovú stranu treba zo všetkého vytisnúť a pozbaviť ju jej vplyvu. Už dávno mali ju vyhodiť z parlamentu».

Každý, kto tieto podlosti židovských novín prečítal, musí prísť k tomu presvedčeniu, že v Uhorsku nado všetko a nevyhnutelne potrebná je kresťanská ľudová strana. Kresťanské obyvateľstvo nech sa preto nedá svádzať a balamútiť kroz ľudí, ktorí sa mu na oko a z osobných záujmov za priateľov a ľudomilov vydávajú, kresťanskú ľudovú stranu ale tupia, hania a vykyňožiť chcejú, len tak, ako to robí neverné židovstvo. Uhorsko má a musí sa stať poznove kresťanským. Za toto bojuje kresťanská ľudová strana a v týchto ťažkých a veľkých bojoch podporovať ju majú praví kresťania celej krajiny.

O reforme volebného práva.

Gróf Julius Andrassy, minister vnútorných záležitostí, dľa hodnoverného prameňa o reforme volebného práva vyslovil sa nasledovne: «Prípravy ku prevedeniu reformy volebného práva sú porobené, celé leto som sa len s týmto zaoberal. Celú hmotu reformy som preskúmal a zväčša spracoval, tak že v krátkom čase základné zásady tejto predlohy predostrem ministerskej rade. Mám nádej, že každý priateľ práv ľudu spokojný bude s mojou predlohou».

Tolko povedal minister vnútorných záležitostí gróf Julius Andrassy najnovšie o prevedení volebnej reformy. Pri pojednávaní patričnej predlohy na krajinskom sneme

kresťanská ľudová strana vyplní svoju povinnosť, aby s týmto novým zákonom volebného práva spokojný bol nielen každý priateľ práva ľudu, lež i sám ľud kresťanský.

Z CUDZOZEMSKA.

Taliansko.

Pod protektorátom kardinálov Rampolla, Mercier a Maffi sriaďujú prítomne v Ríme novú internacionálnu vedeckú spoločnosť katolícku. Cieľom tejto spoločnosti je podporovanie všeobecnej katolíckej vedy. So sriadením tejto novej spoločnosti katolíckej úplne usrozmenej je aj svätý otec pápež. Keď povážime, že prítomne zlomyseľní ľudia všetko zneužívajú a ku zlému chceli by si vykladať ešte aj katolícku vedomosť, sriadenie katolíckej vedeckej spoločnosti internacionálnej v záujme pravdy a pravej vedy považovať musíme v tejto dobe za veľmi potrebné.

Hollandsko.

Katolíci v Hollandsku od viacej rokov vydržiavajú riadne kresťansko-socialistické prednášky, ktoré obyčajne cez celý týždeň trvajú. S tymito prednáškami tohoto roku spojené bude aj valné shromaždenie katolíkov Hollandska a bude sa vydržiavať v meste Breda. Ako vidno po celom svete sa hýbu katolíci. Je to aj celkom v poriadku. Blaho národov a vôbec ľudu nedá sa zabezpečiť bez náboženstva. Ponevác ale len katolícka cirkev prijala, ohlasuje a ochraňuje pravé učenie Vykupiteľa sveta, prameň blahoslavenstva pre večnosť a časnosť najšť možno len u nej. Veľmi sa preto prehrešujú proti Bohu a cirkvi tí, čo vzdor tomu, že vidia všeobecné pohyby katolíkov po celom svete, svoj vlastný ľud podnecujú proti základným zásadám, na ktorých božský zakladateľ cirkiev svoju vybuďoval. Kto s Kristom nedrží, je proti nemu a kto nezachováva príkazy a nariadenia katolíckej cirkve, nemôže sa menovať verným katolíkom.

Marokko.

Na severo-západnom brehu Afriky leží starý štát Maurov Marokko. Obyvatelia zeme sú arabské a kabyľské kmeny. Je tam ale aj mnoho europejských kolónií, z ktorých europejskí kupci a v prvom rade židovstvo prevádzajú obchod po všetkých stranách tejto krajiny. Snáď prechmaty židovstva zavadaly príčinu k tomu, že sa domorodé obyvateľstvo zbúrilo proti cudzincom. Ku obrane Europejcov vydržiavaly europejské veľmoci konferenciu v meste Algeciras, na ktorej bolo ustanovené, aby policajným spôsobom urobilo pokoj v Marokku Španielsko a Francúzsko. Uzavretie konferencie podpísal aj marokkánsky sultán Abdul Aziz. Domorodé kmeny si ale nerobily mnoho ani z konferencie, ani z podpisu svojho sultána a pri príležitosti zavraždili francúzskeho lekára. Zavraždený bol náhodou žid. Vo Francúzsku

volali o pomstu. Kým sa Francúzsko chystalo ku pomste, domorodé kmeny napadly mesto Casablanna a zavraždili osem europejských a viacej domorodých židov. Dľa uzavretia konferencie muselo na to zakročiť Francúzsko a Španielsko, ako najbližší susedi, aby urobili pokoj. Francúzi vyslali s vojskom generála Drude. Tento dal z válečných lodí bombardovať čiastku mesta Casablanka, kde bývali domorodí Kabyli. Na to ale zdvihli sa mnohé arabské a kabylské kmeny, sultána Abdul Aziza zhodili a vykričaly za sultána jeho bratranca Muley Hafiz-a. Potrvá to ešte dlho, kým v Marokku nastane pokoj a bude to stáť veľa ľudských životov.

Pozvanie.

Horliví voličia kresťanskej ľudovej strany volebného okresu malosibínskeho v nedeľu dňa 29. septembra roku 1907. o poltretej hodine popoludní v obci

Nagysáros

na priestore pred Jozefom Levendovszky vydržiavajú

Ľudové shromaždenie

kresťanskej ľudovej strany s nasledujúcim programom:

1. Zahájenie shromaždenia. Drží: *Georg Smrecsányi*, krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej strany.
2. O potrebnosti kresťanskej ľudovej strany. Reční: *Jozef Vassko*, farár zborovský.
3. O programme kresťanskej ľudovej strany. Drží: *Ján Telekessy*, dekan a farár.
4. O účinkovaní kresťanskej ľudovej strany. Drží: *Koloman Brestyenzsky*, krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej strany.
5. O volebnom práve a organizácii kresťanskej ľudovej strany. Drží: *Ján Kurimszky*, farár sinneiský.
6. O kresťanskej ľudovej strane a o malých ľuďoch. Drží: *Eduard Soltész*, péchujfalusský farár.
7. O potrebnosti terajšieho podporovania kresťanskej ľudovej strany.
8. Zakončenie shromaždenia kroz predsedu. Nagysáros, dňa 5. septembra 1907.

Riaditeľstvo.

Kresťania kupujte len u kresťanov!

Osvedčenia.

«*Ľudovým Novinám*».

Na článok: «Lúčky odpovedajú», ktorý v mene lúčanských veriacich akýsi hadač v 36. čísle «Ľudových Novín» uverejnil, osvedčujem sa, že som ja Ladislava Moyša, administrátora a lúčanských veriacich v žiadnych novinách nenapádal, tým menej v «Krajane», do ktorého som dosavád ani len jedného riadka nenapísal. Dovoľujem ctenej redakcii «Krajana», aby ma vyzradila, jestli som niečo do «Krajana» písal. Články moje v «Kresťane» uverejnené, v ktorých spomienku činím o pomeroch lúčanských, písal som len k dokázaniu toho, ako bezočive luhajú «Ľudové Noviny», a písal som tie články vždy pod vlastným menom. Ostatné v spomenutom článku «Ľudových Novín» nedržím za hodné odpovede.

Lúčky, dňa 8. septembra 1907.

Bartolomej Szmizsár,
farár lúčanský.

*

«Ľudové Noviny» v 36. čísle píšu o mne nasledovne: «Volba do katolíckeho výboru bola dňa 2. septembra. Naši ľudia prišli aj na voľbu, ale pán farár im riekol, že úradne oznámený kandidát je Prenoszil a druhého neslobodno voliť». Všetko toto, zvlášte ale čo národnári o mne roztrusujú: «že som voličov na Blahu nepripustil, že som povedal, že mimo Prenoszila druhého neslobodno voliť a konečne že som nedal na Blahu hlasovať a vóta naň neprijal» vyhlasujem prítomne za hrozné luhárstvo a tisíc korún sľubujem tomu, kto mi výš uvedené výrazy a jednanie dokáže. Hľa, ľudáci! Luhárstvo splodilo národnársku stránku a z luhárstva sa živí a udržiava.

Ján Viršík,
farár jakubovský.

K našemu vyobrazeniu.

Pápež Klemens XII. ustanovil, aby 90 chudobných dievčienec obdarovaných bolo ku jejich zasnúbeniu. Ku prevzatiu tohoto daru vyvolené dievčence každý rok dňa 6. júna dostavia sa v processii do chrámu sv. Petra. Táto processia volá sa «ammantata», od vyšívaného plášta «mantil», ktorým sú dievčence odiate a od závoja, ktorým im je brada zahalená. V jednej ruke držia horiacu sviecu a v druhej katechizmus, ktorý veľmi dobre musia vedieť. Dievčence sú zasnúbené z čiastky ľuďom, z čiastky Bohu, bo sa stroja vstúpiť do kláštora, aby ostaly mníškami. Takúto processiu predstavuje nám vyobrazenie tohoto čísla.

B E S E D N I C A .

Prsteň.

(Dokonč.)

Vilma po jednom obzrela väzňov, hľadajúce medzi nimi svojho otca. Srdce jej hlasno tĺklo, jej tvár zbledla od strachu, obavy a nádeje. Bedlive obzrela každého jedného väzňa, boly to ale všetko cudzie tváre. Ďalej a ďalej kráčala v rade, ale ani jeden rytier sa nepodobal k jej otcovi. Už len málo bolo takých, ktorých ešte neobhľadla. Vilma trátila nádej, pred jej očima ako čo by sa bolo zotmievalo a srdce jej preplnilo sa nevýslovnou bolesťou. Zrazu vykrikla:

— Oh, Preblahoslavená Panno!

V nasledovnom okamihu spočívala v náručí svojho milého otca. Práve medzi poslednými rytiermi bol pán Rüdeseimu, ktorý u koneu radu stáli a ponač mal hlavu šatkou poviazanú, nepoznala ho zaraz Vilma.

Aká to bola radosť, keď sa poznali otec a dcéra! To moje pero nevie opísať. Keď sa zпамätali, riekol Soliman:

• — Allah je veľký a Mohamed je jeho prorok! Rytier z Rüdeseimu, ty si nepriateľom proroka, a tvoja ruka mnohých veriacich zavraždila. Ty si zaslúžil smrť, lež pre lásku tvojho dieťaťa darujem ti život a slobodu. Choď k cisárovi Bedrichovi a oddaj mu pozdrav Solimanov a povedz mu, ako ja viem aj v nepriateľovi vážiť a odmieňať lásku dieťaťa ku svojmu otcovi.

Potom obrátil sa Soliman k Vilme a hovoril:

— Allah ťa žehnaj dieťa moje! Miesto ztrateného prsteňa prijmi tento šperk, je on pekný a veľmi drahý, ale o mnoho je cennejšia tvoja láska detinská.

Na sultánovo pokynutie doniesol čierny otrok jednu skryňku zo slonovej kosti, v ktorej bol ten šperk a podal ho Vilme. Potom rozkázal:

— Privedte sem dva kráľovské arabské kone, jeden nech je biely a druhý čierny. Biely pre devu čierny pre otca. Oba nech sú pekné a štíhle. Chytré ako vietor, mocné ako damascenská šabla.

Tak sa stalo. Kone predviedli a sultán čierneho rytierovi, bieleho ale Vilme daroval. Medzi tisícimi vďakami vysadli títo na vraníkov, slobodne a bez všetkej prekážky jazdili ku kresťanskému tábore. Zajatí rytieri ale volali:

— Nech žije sultán Soliman! Sláva láske dieťaťa! Nech zdravstvuje Vilma!

V kresťanskom tábore panoval veľký zármutok, lebo v poslednom boji veľa kresťanov padlo a veľa bolo uväznených, medzi ktorými bol aj rytier z Rüdeseimu. Cisárovi ťažko bolo byť bez neho, lebo bol smelý víťaz,

dobrý radca a v boji ako lev. Tým väčšia bola radosť cisárova, keď jedon deň rytier z Rüdeseimu znovu sa objavil v kresťanskom tábore a s ním jedon čarokrásny pútnik na bielom koniku. Zhrkli sa rytieri, četníci a veľmi sa čudovali nad jeho príchodom. Rytier ale aj so svojim sprievodčím jazdil rovno k cisárskemu tábore. Tento ledva veril svojim očiam, že vidí pred sebou pána Rüdeseimu, ktorý mu od nepriateľa Solimana pozdrav priniesol.

— Je to sen, či skutočnosť! Ty si to z Rüdeseimu?! — vykrikol cisár. — Myslel som, že Saraceni dávno hodili tvoje telo psom a vtákom.

Rytier musel vyrozprávať zázračné vyslobodenie v prítomnosti šľachty a rytierov. Keď zkončil, pozrel cisár na nebe a riekol:

— Sláva Bohu! Toto nenie ľudské dielo, to je božské nariadenie. Rytieru, ty si šťastlivý otec a ja ti blahoželám. Ty si verne konal tvoju rytiersku povinnosť jak oproti Bohu, tak aj ku cisárovi. Šľachetnu krv svoju cedil si za sväté dielo, pre ktoré sme sem prišli. Ja ťa teraz oslobodím z pod rytierskych povinností, Choď domov i s dcérou do hradu otcov tvojich, lieč si tam rany a požívaj blaženosť lásky detinskej. Buď uistený o našej cisárskej priazni.

Potom obrátia sa k Vilme, riekol cisár:

— Šľachetná panna, tvoju detskú lásku len Boh vie skutočne odplatiť, ba ju už aj odplatil, keď otvoril srdce nepriateľa otca tvojho a dal ti zpiatky otca takouto zázračnou cestou. Ale nech nás nezahaňbí Soliman s jeho veľkodušnosťou. On ti prinavrátil otca a ja som ho oslobodil z pod jeho povinnosti a žiadam, aby sa večul s tebou domov navrátil. Soliman dal ti drahocenný šperk, ja ale, ponač Rüdeseim po smrti otca tvojho prepadol by na cisára, zastavím toto staré nariadenie a Rüdeseim s vinicami, s horami, s cejým jeho chotárom i s právom slobodného lovenia rýb na Rýne tebe darujem a rozkážem o tomto vystaviť darujúcu listinu. Sľúbencom tvojim nech je ten, koho zo srdca milovať budeš. Ja, ak z Božej milosti žiť budem, tam budem na tvojej svadbe. Choď spokojne zpiatky do rodiska i s milým otcem a pros Boha, ktorý ťa miluje, aby kríž zvíťazil nad polmesiacom.

Hlučná veselosť povstala nato medzi kniežatmi, grófmi a rytiermi. Všetci priali šťastie pánovi z Rüdeseimu a stískali mu pravicu. Vilmu ale natoľko oslavovali, že sa zapírla a zakryla si tvár. Konečne pán z Rüdeseimu i s dcérou vstúpili pred cisára, aby sa mu poďakovali. Tento ich prijal srdečne, ale natoľko bol dojatý, že sa ukryl v pozadí šiatra a plakal. Bratranec cisárov, jeden pekný a udatný rytier, ktorého srdce tiež dojala táto neslýchaná udalosť, zaľúbil sa do šľachetnej Vilmy a hneď aj pýtal jej ruku. Bola mu sľúbená, až sa z boja domov navráti.

Onedlho rytier z Rüdeseimu i so svojou dcérou navrátili sa do Nemecka. Môžeme si pomysleť, s akou radosťou ich vítal ľud a ako ich oslavoval, keď tiahli do svojho hradu na krásnych koníkoch.

Keď cisár skončil križiacku vojnu a zaujal svätý Hrob, navrátil sa do svojej ríše a s ním aj jeho bratranec, akožto slúbenec šľachetnej Vilmy. Tento čoskoro

lúdku prsteň, ktorého drahokam čarokrásne sa ligotal. To bol ten prsteň, ktorý Vilma ztratila. V deň svadby Vilma blažene nosila tento prsteň a všetci prítomní ve-

Processia «Ammantata» v Ríme.

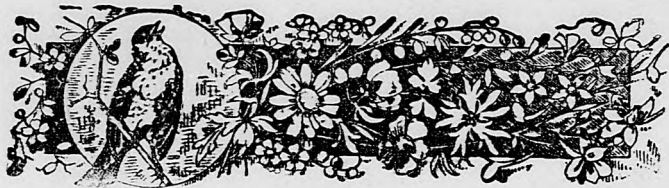
odobral sa od cisára a spiechal do Rüdesheimu. Tam ho s najväčšou radosťou a úctou vítali. Onedlho robily sa prípravy k svadbe. Rybári veľa rýb priniesli do hradu a ako kuchár pytlval jednu veľkú rybu, našiel v jej za-

lebili zázračné cesty Božie a vďaky vzdávali Bohu za to dobrodenie, ktoré im preukázal.

Aj cisár, ako bol prisľúbil, prišiel na túto slávnosť. Bolo rozkoše a veselosti. Každý sa tešil blaženosti mla-

dých manželov. Cisár Bedrich pripil na zdravie Vilmy mluviac:

— Ešte krajšie nad všetkými drahokamami ligoce sa detinská láska mladuchy, a keď sa drahokami i s jejich leskom pominú, ešte aj vtedy, až do posledného dňa ligotať sa bude pamiatka Vilmy, lebo láska aj nad smrťou je silnejšia. Poslovenčil: *Fatranský*.

CHÝRNIK.

Jeho veličenstvo kráľ pri manévroch. Ku veľkým manévrom odcestoval jeho veličenstvo kráľ z Işlu do Klagenfurtu. V piatok 6. septembra bol jeho veličenstvo prvý raz prítomný na tamojších manévroch. Po 7. hodine kráľ na koči zaviezol sa do obce Deinsdorf, ktorá leží od Klagenfurtu na severo-východ na desať kilometrov a tu vysadol na koňa a jazdil ku stánu hlavného vodcovstva manévrov. Tam manévrom spravujúci korunný princ Franc Ferdinand podal jeho veličenstvu zprávu o posíciach vojska, načo kráľ s pozornosťou sprevádzal ďalší vývin manévrov. Jeho veličenstvo kráľ od 8. hodiny ráno do 2. hodiny popoludní díval sa na manévrom a potom za hlučných ovácií obyvateľstva vrátil sa na koči na svoj hlavný vojenský stán. Po zakončených manévrom odcestoval jeho veličenstvo kráľ ku stálemu pobytiu do Schönbrunnu.

Pápežského štátneho sekretára insultovali. Ako sa nedávno kardinál a štátny sekretár pápežský Merry del Val do Castel Gandolfovia viezol, jedon opitý človek slovom ho obrazil. Policia opilého človeka zatkla. Prevažná časť obecnosti mesta pripravila kardinálovi odševnené ovácie.

Hlavného jágra dediča trónu zastrelili. Zo Salzburgu oznamujú, že hlavného jágra dediča trónu Jána Engelmayera pytláci v blízkosti Blühnbachthalu zastrelili. Vrahov ešte nechytli.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie po udelovaní sviatosti birmovania na horných stranách stolice zemplínskej dňa 5. septembra prišiel do Vranova a navštívil sväté missie, ktoré tam odbavovali velební pátrovia Lazaristi. Táto horlivosť pána biskupa hlboký dojem učinila na veriacich. — Ján Gurecky oslobodený je administrácie fary pušovskej a na jeho miesto poslaný je Mikuláš Hodobay, ktorý sa nedávno z Ameriky navrátil. — Jozef Hupesik vymenovaný je dočasne za praebendátneho kaplána do kapitule. Za kaplánov preložený sú: Ján Miklósi zo Soóvaru do Humenného, Franc Juczinger z Vranova do Soóvaru, Bartolomej Benkö z Lastóca do

Vranova, Imrich Varga z Hanušoviec do Lastóca, Štefan Ondercsó z Hernád-Németi do Hanušoviec.

Chýry zo Šariša. *Prešov.* Hodiny na veži prešovského kostola už dávno neidu, čo je príčinou mnohých neprijemností. — Žigmund Pozsonyi, železničný úradník, ako predstavený železničnej stanice, preložený je do Turian. — Dňa 15. septembra rozdávali odmenu sedliakom, ktorí dochovali pekné kone. — *Sabinov.* Dňa 2. septembra v noci zúril tu veľký požiar. Zhorelo 86 domov, to jest celý rad hlavnej ulice, medzi iným aj fara. Škoda obnáša 125.000 korún. Po požiar nastal 3-dňový dážď, následkom čoho múry pohorených domov sa rozpadajú. Na katolíckej fare spadla povala a zabila dve slúžky. Bieda je veľká, ľudia opúšťajú zhorené domy a bývajú na vonku a z čiastky v kasárni. — Alexander Poór vymenovaný je za riadneho profesora — *Bardijov.* Arpád Palásthy vymenovaný ja za učiteľa bardijovskej štátnej školy a Štefan Fedák za učiteľa obecnej školy do Keczerpálvágasu. — Spolok šarišských gazdov rozdáva premium medzi gazdov, ktorí peknú rožnú lichvu dochovávajú dňa 26. septembra v Sedlicách a 3. októbra v Keczerpeklanoch. — *Kurima.* Najnovšie tu nasli zase kamenné uhlie. Probujú ho kopáť a jestli sa pokus podarí, ku peknému dôchodku prídu majitelia. — *Do pozornosti.* Dľa nariadenia ministerstva budú razit 100-korunové zlaté dukáty a nové 5-korunové peniaze. Ministerstvo napomína národ, že strieborné peniaze 1-korunové, 5-korunové a 1-zlatkové mnoho falšujú, preto nech dávajú pozor ľudia pri odoberaní týchto peňazí. Dľa nariadenia ministerstva výučby prevedie sa popis školopovinných detí; dľa tohože nariadenia tento popis nebude sa napozatým každoročne prevádzaf, lež začiatkom školského roku popíšu sa len tie deti, ktoré znovu prislúchajú ku popisu.

Chýry zo Spiša. Osvietený pán biskup dr. Alexander Párvy vymenoval Petra Kravca, farára hanušovského za dekana okresu starovesského. Blahoželáme. — V Tátralomnici dňa 24. augusta odhalili sochu grófa Zena Csákyho, nebohého hlavného župana spišského, ktorý sa veľmi zaujal o vývin našich čarokrásnych Tatier. Prítomné bolo asi tisíc ľudí, aj minister orby Darányi. Slávnostnú reč držal hlavný župan Gejza Šalomon. — V ráde minoritov uhorských teraz volili predstavených. Do Štvrtku je za kvardiana znovu vyvolený doterajší Kornel Belesék a do Levoče Augustin Jakobovics. — Do obce Gyónfalva (predtým Hrisócz) vyvolili na uprázdnenú rim.-kat. učiteľskú stanicu diplomovanú učiteľku slečnu Annu Hazay. — V Kluknove teraz zriadili druhú učiteľskú stanicu, vyvolili učiteľku Hortenziu Szilvássy. — V Novej Vsi sa 5-ročné dievča Štefanovej Lopuch v mlynskom potoku utopilo. — Na hradskej ceste medzi Nižným Ružbachom a Podolíncom sa Ján Soltiszik, obyvateľ nižno-ružbachský, keď do Podolínca seno vozil, s plným vozom do priekopy vyvalil, pri čom sa tak velice urazil, že o pár dní zomrel. — V obci Szepesjánosfalu vyvolili za učiteľa Štefana Ribovits.

Železničné nešťastie. Medzi stanicami Bukacovac a Zuravno v Haliči minulý týždeň posiaľ z neznámej príčiny vyšinul sa večer z kolajnic stanislavský osobný vlak. Dľa dosavádznych správ katastrofe padlo v obf osem ľudí. Krem toho veľa osôb bolo nebezpečne ranené; že koľko, to posiaľ ešte nevedeli ustáliť. Jeden kapitán chcel vyskočiť z vlaku a medzi tým spadol pod kolesá, ktoré mu odsekly obidve nohy. Jeden gymnaziálny žiak, ktorý tiež chcel cez okno vyskočiť, padol práve v tom okamihu pod prevrhnuvší sa vozeň, zkadiaľ už len jeho strašne dokaličenú mrtvolu vytiahli. Kolesá vlaku aj jednému vojakovi odrezaly obidve nohy. Šesť vozňov sa dodrúzgalo a rušeň vrazil do zeme. Nešťastne pochodivší ľudia za dlhší čas ostali bez opatery, lebo ochranný vlak len o pol noci prišiel na miesto nešťastia. Príčinu nešťastia nebolo možno istotne ustáliť, ale všeobecnou mienkou je, že nešťastie zapríčinilo prírychle jachanie vlaku. Inou verziou je, že nešťastie sa udalo preto, lebo dráha na tom mieste bola porúchaná, pofažne soslabnutá. Jeden cestovateľ totiž, ktorý ráno cestoval tade, hovorí že železničné vozne sa už vtedy tam otriasly.

Zatknutý agitátor. Z Vrútok píšu, že žandarmeria zatkla robotníka Roseckera, lebo pobúrili robotníkov parnej pily, aby začaly štrajkovať. Robotníci fabriky nato vyrukovali a chceli oslobodiť Roseckera z rúk žandarmerie. Na šťastie srážka medzi žandarmi a robotníkmi sa neudala. Krem Roseckera zatkli ešte aj dvoch iných robotníkov.

Strajk prístavných robotníkov v Antwerpene. Obyvateľstvo mesta Antwerpen predošlý týždeň prežilo hroznú noc. Na šiestich miestach povstal oheň a na území piatich hektárov podpálili všetky sklady a budú na drevo. Hasičia a ženijné oddiely byly malomocné oproti nebezpečeniu a len o to sa usilovali, aby šírenie sa ohňa zamedzili. Obyvateľstvo mesta opanoval hrozný strach, lebo členovia podpalačskej bandy vyhrážajú sa, že celé mesto podpália. Posiaľ podarilo sa troch podpalačov chytiť. Škoda posiaľ činí vyše 12 millionov frankov. Oheň zúrila za viac dní.

Udrel hrom do kostola. V obci Oderberg vo východnom Prusku v nedeľu dňa 1. septembra v tamojšom katolíckom kostole slávil štýristoročnú pamiatku jestvovania kostola. Z okolia z tejto príležitosti prišlo početné kňazstvo a v kostole bolo asi 3000 ľudí. Počas služieb Božích strhla sa hrozná búrka. Zrazu len bolo počuť obrovský hrnot. Do veže kostola udrel totiž hrom a štyria ľudia stojaci v lodi chrámu mŕtvi klesli na zem. V kostole nachodiace sa obecnosť opanoval veľký strach. Každý sa tisol ku dverám, pri čom 16 ľudí, zväčša ženské a deti byly fažko ranené.

Oheň. V Rakoviciach (stol. nitrianska) dňa 2. septembra v noci o 3. hod. vypukol oheň, ktorý zničil dve zbožím naplnené stodoly. V jednej stodole zhorel benzínový motor prihotovený ku mlatbe. Pri mašine spal gazda, ktorý len horko-fažko ušiel so životom. Stodoly vraj poapálili v blízkej židovskej krčme hýriaci sedliaci.

Zavraždili veľvezíra Persie. Perského veľvezíra Amin es Sultan, ako sa dňa 1. sept. v Teherane domov z parlamentu navracal, piatimi výstrelmi z revolvera zavraždili. Gule aj jedného kozáka a jedného poddostojníka usmrtily. Jedon vojak bol fažko ranený. Dľa chýru útok spáchali viacerí. Zpomedi týchto jedného chytili, traja ale ušli. Dľa inej versie skutočný útočník sa zastrelil. V hlavnom meste Perska panuje ináče veľká anarchia, natoľko, že nemecký konsulát od vlády pýtal vojenskú stráž. Britský a ruský vyslanec vyslovili perskému šachovi svoju sústrasť. Má sa za to, že veľvezíra zavraždil prívrženec starého poriadku, ktorý bol nepriateľom ústavy a reforiem.

Podpaľujúci hrom. V nedeľu dňa 1. septembra ponad stolicu turčiansku pretiahla búrka a na viac miestach uderil hrom. V Turč. Sv. Maríne asi o 8. hodine uderil hrom do Politzerovho hostineca na ryngu. Hostinec za okamih stál v plameni. Oheň šľahol aj na susedné domy a tri domy s bytmi pre čelaď, s gazdovskými stavami, taktiež aj s nakopenou krmou zhorely. Škoda činí asi 60.000 korún. — Asi v tom istom čase aj v Jasene uderil hrom. Tu zhorely dva domy so všetkými bočnými stavami. — V Blatnici tiež hrom podpálil jeden dom, ktorý zhorel do základov. Ľudský život ohňu nepadol v obf.

Vzbura pre jeden potok. Z Máramarosszigetu oznamujú: Obyvateľstvo obce Kabolacsárda minulý týždeň kosami, sekerami, nožmi a palicami ozbrojené napadlo drevokupca Hermana Schreibera, ktorý s jednou kommissiou prišiel do obce. Schreiber kúpil si právo využítovania hory, nachodiacej sa v chotári obce Kabolacsárda. Táto hora prináleží urbarialistom v Máramarosszigete. V hore tečie potok, ktorý obyvatelstvu Kabolacsárda poskytuje pitnú vodu. Schreiber žiadal, aby mu dovolili, žeby potok v druhom smere mohol viesť a po ňom drevo spúšťať, lebo takto by využítovanie hory bolo lacnejšie. Výbor vyšiel, aby splnil žiadosť Schreiberovu a o tomto zainteresovaní boli upovedomení. Ľud napadol Schreiberu, ktorý ušiel na obecný dom. Útočníci s výkrikami:

— Nedáme si pitnú vodu! — bežali sa ním, ale Schreiber sa zatarasil barrikádmi.

Z obecného domu telefonovali pre žandárov do Máramarosszigetu, lebo obecného rychtára ľud zbil a začal dobýjať obecný dom. Pod vedením žandárskeho krýdelného veliteľa máramarosszigetského Gajera 28 žandárov šlo hneď na vozoch do obce, kde drevokupca vyslobodili z nebezpečného polohy. Kapitán Gajer utišil ľud. Nikto nebol zatknutý. Schreiber sa zriekol využítovania potoka.

Zase cigáni. Sotva uplynie dňa, žeby cigáni kde-tu nespáchali krvavý zločin. Minulý týždeň v obci Maglód (stol. peštianska) traja cigáni: Ladislav Bodi, Koloman Bodi a Béla Losó povadili sa v krčme s remenárskym tovaryšom, ktorý potom šiel spať do jednej šopy. Cigáni šli za ním, zavreli šopu a tam ho zabili. Vrahov chytili, ktorí ale všetko taja.

Zkaza jedného mesta. V meste Kisszeben (stolica šarišská) minulý týždeň pustošil veľký požiar. Zhorelo 49 domov i s pobočnými stavami. Medzi iným zhorela aj katolícka a evanjelická fara, pošta a sporiteľňa. Na tej strane, kde je mestský dom, zhorelo 48 domov. Už vysvitlo, že oheň povstal pri mestskom dome; ktosi na štyroch miestach umiestnil knôty a ich podpálil. Podivné je, že mestský dom nezhořel. Domnievajú sa, že oheň podložil na pyromaniu trpiaci človek. Podžupan stolice šarišskej ako o ohni slyšal, odcestoval z Prešova do Kisszebeňu.

Micsinai. Na hlavnom kapitanáte od 2. septembra odpoľudnia sedí v chladku povestný väzeň: Michal Micsinai, ktorého chytili znova pre krádež. Micsinai na meno Michala Malonyaiho falšoval robotnícku knižku a šiel do služby ku Ludvikovi Sverteczkému, ktorý má v Népligete krému. Micsinai, ktorého pred niekoľko rokami na štyri roky odsúdili, lebo ozbíjal poštový voz, ani vo väzení sa nepolepšil. Na svojom novom mieste minulé dni pokradol celú hrbu jedácaho náčinia, servítov a iného krémárskeho zariadenia a uvrzol. Sverteczky nato oznámil krádež policii, ktorá zaviedla stopovanie. Stopovanie skončilo sa s prajným výsledkom: Micsinaiho práve vtedy pristihli na Telekiho námestí, keď predával z krémy pokradené veci. Micsinaiho zatkli. — Nedarmo hovorí slovenské príslovie: Nebude zo psa slanina, ani z vlka baranina...

Vyslobodil sa lev. Zo zverinca nachodiaceho sa v pittsburgskom parku — ako z New-Yorku oznamujú — minulé dni vyslobodil sa jeden veľký lev. Vo zverinci bolo práve početné obecnstvo. Lev odrazu prelomil železnú mrežu svojej klietky a vrhol sa na jednu dámu, ktorú srazil a vytrhol jej z lýtka kus mäsa. Nešťastnica naskutku zomrela. Policajný úradník Dorney strelil z revolvera na dravca. Výstrel trafil, ale rozzúrený lev vrhol sa na úradníka. Smelý človek chytil drúk a tak ovalil ním po hlave leva, že tento s hrozným vreskom bežal ku hudobnému pavillonu. Tu ho ale čakalo viac ozbrojených policajtov, ktorým sa leva konečne podarilo zastrelif.

HOSPODÁRSTVO.

Zcenenie (speňaženie) domáceho zajaca.

Jestli sa hospodári všeobecne zaoberať chcjú s dochovávaním domácich zajacov, potrebné je, aby každý plieniteľ vedel chytro a ľahko zcenif svoje zajace. Ak nenie tejto podmienky, tak počet plieniteľov nie žeby porástol, ale ešte sa zmenšif.

Najvšeobecnejší a povedať môžem najlepšif spôsob zcenenia po teraz je odpredaj plemenákov.

Výsledok ustavičného povzbudzovania, aby sa hospodári aj s dochovávaním domácich zajacov zaoberali, je, že viacerí a viacerí robia próby, tak že plemenáky prišly do ceny a spôsob zcenenia zostal istým a ľahkým. Spomeniem len hospodársku školu mesta Pápa, ktorá za belgické plemenáky 30—36 korún platila. Ale za zvláštne kusy aj viac dajú. Pri takejto cene dochovávanie zajacov je opravdovou zlatou baňou. Lenže príde čas, keď cena táto padne, lebo čím viac bude dochovavateľov, tým viac bude čistej krve plemenákov, a tak hospodári vo svojich obciach si ich budú vedief ľahko zaopatřif.

Aby teda dochovávateľia neztratili vôľu, musíme sa postarať o iný spôsob zcenenia, a to nenie iné, ako sekať zajačinu v mäsiarskych jatkách práve tak, ako aj iné mäso. Veď opravdový cieľ dochovávania domácich zajacov je, aby chudobný robotnícky ľud k lacnému a predsa záživnému mäsu prišiel. Dosiaľ ale ešte nikde som nepočul, ani nečítal, žeby dakde zajačinu sekali. Je pravda, že to dosiaľ ani nebolo možné, lebo ešte nikde v krajine nenie tolko domácich zajacov, žeby ich mäso v jatkách vážiť mohli. To, čo je, kryje z čiastky domáce potreby, z druhej čiastky ako plemenáky prídu do predaju. A toto viac donáša. Jakkáhle privykne obecnstvo na zajačinu, jaknähle budú vstave vysekať mäsiari hoc ak veľkú zásobu, tak domácich zajacov v najširšom kruhu budú dochovávať hospodári. Všeobecná drahota tiež prispeje k tomu, aby sme v čím väčšom počte dochovávali domácich zajacov. Dosiaľ sa toto mäso volákosi príkri obecnstvu, ale keď pomyslíme, že koňacinu teraz aj hákliví ľudia zjedia, môžeme byť istí, že aj na zajačinu navyknú.

Ľud náš ešte aj včul hľadif podozřive na zajačinu, lebo medzi iným je v tej mýlnej mienke, že domáci zajac aj s potkanom sa pári, čo je ale docela čistý nesmysel.

Zajačinu nevie každá gazdina prihotovif, a to je príčina, že sa ľud pospolifý zdráha od toho nového mäsa. A má pravdu, lebo aj najlepšie mäso, jestli ho nevedia prirodzene pripravif, nestojí nič a nedá sa užif. Naopak, dobrá gazdina aj z menej chutného mäsa vie dobrý pokrm zhotovif. Naučme teda k tomu gazdinky. Sú už aj o tomto knižky. Najhlavnejšie je, aby veľkomestské jatky mali vždy zásobu zajačieho mäsa. Kto teda vo väčšom počte dochováva domácich zajacov, nech sa postará o mäsiara, ktorý ich vyseká. Len nech má vedomosť o tom obecnstvo a nech nenie mäso drahé, istotne sa minie na ruvu. Mäsiarom živých zajacov predajú dochovávateľia a tí potom určifú cenu platia za kilo.

Prosíme našich hospodárov, nech sa odhodlajú ku dochovávaniu domácich zajacov, obecnstvo ale nech sa spriatelí s tou myšlienkou, že v budúcnosti domáci zajac veľký odyt bude mať v ľudskej spoločnosti.

Gazda.

Zadovažujte predplatiteľov pre «Kreššana»!

DOPISY.

Pochválen Pán Ježiš Kristus.

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom «Kresfane».

Ťažko nám je najst slova, ktorým by sme na vedomie dať mohli katolíkom slovenským, ak hrozne sme sa pohoršili nielen my, lež všetci veriaci nášho okolia nad tou besednicou, ktorá uverejnená bola v istých novinách na Horniakoch vychodiacich. Pôvodcom tejto besednice je, ako sa podpísal, istý pán Jozef Buzák. Odpovedáme mu v našom hlbokom pohoršení celkom večne a nasledovne: Pane Buzák! Vaša besednica «Lúčky» je na veľkú škodu katolíckemu duchovenstvu. Také výrazy, aké tam užívate poľahky katolíckeho duchovenstva, si odložte na bok. Dost sa naubližujú katolíckemu duchovenstvu pobalamútení a zlomyselní ľudia v «Lud. Nov.», v «Slov. T.» a v židovsko-socialdemokratických maďarských novinách «Népszava». Dajte si tomu pokoj. Pero odložte na bok. Škoda papiera a atramentu. Viera naša je nám drahý poklad. Katolíckemu duchovenstvu takými výrazmi ubližovať, to už nedovolíme. Kleuóta nášeho svätého náboženstva takými kyjami sa netýkajte. Polená si popílte a hoďte do pece, ale na kňazov tým isté, to je už preda mnoho. Jestli ste ozaj kresťan a katolík, to aj sám uznáte. Preto sa tak hlboko nepúšťajte. Vaše remeslo nech je poctivejšie. Toto vám odpovedajú v mene mnohých, ktorých ste hrozne pohoršil vašou besednicou

P. P. a J. K., dvaja veriaci.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Mnohovážny Pán Redaktor!

Prosím o uverejnenie tohto môjho dopisu v našom milom «Kresfane».

O našom chýrnom meste neidem teraz ničoho napísať. Nechám si to na druhý raz. Pozornosť nášeho milovaného ľudu chcem pri tejto príležitosti na inú, za terajších časov veľmi vážnu okolnosť obrátiť. A to je tá vec, žeby sa naši katolícki ľudia všade tak mali hýbať, ako v Šariši. Iné stolice nedajú o sebe ani znať. Ani chýru, ani slychu o nich. Nepriatelja naši sa všade hýbu, ešte i noc na deň obracajú. Šarišania nám dávajú pekný príklad, len ho treba na viacerých miestach nasledovať. Ľudové shromaždenia v mesiaci auguste vydržiavané v lubovenskom a malosibinskom okrese zostanú pamätlivé navždy a slúžia ku povzbudeniu celému katolíckemu ľudu. Šarišania! Závidíme vám, že máte

Horniaky.

tak horlivých a starostlivých vodcov. Čo ste slúbili pri týchto ľudových shromaždeniach, to zadržte a pod zástavou kresťanskej ľudovej strany verne vytrvajte. Budú sa pchať k vám naši protivníci, ohnivi to nepriatelja našej svätej viery. Neobzrite sa o nich. Do reči sa s nimi nepúšťajte. Zástave kresťanskej ľudovej strany zostaňte verní až do konca života vašeho. Bojujte, čo by vám to ak ťažko padlo, lebo je to boj za našu svätú vieru. Nech vás milí Šarišania Boh požehnáva po všetky veky. S Bohom!

Pozorovateľ.

Koros (stol. nitrianska).

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Mnohovážny Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohto môjho dopisu v našom «Kresfane».

Dávno som už ničoho nečítal v «Kresfane» o našej obci. Bolo by tu ale mnohokrát všeličoho, čo by dobre bolo na vedomie dať svetu. Včul mi je už konečne nemožno ďalej čakať a musím jedno-druhé napísať čo sa u nás robí a ako tu nažívame. Ako prvé musím sdeliť, že náš veľazaslúžený a všestranne vřemilovaný pán dekan a farár vymenovaný je za kanonika do kapitule trnavskej. Cez 43 rokov bol našim verným a neunaveným duchovným a staral sa ako pravý otec o naše duševné a telesné blaho novovymenovaný veľkomožný pán kanonik. Nenie preto divu, že celá obec a môžem povedať celé okolie, ako sa úprimne teší zasluženému vyznačeniu jeho, tak rmúti sa a žiali nad tým, že sa s ním musí rozlúčiť. Vyznačený dňa 27. júla odbavoval svoje 50-ročné jubiläum svojho vysvätenia za kňaza v tichej utiahlosti v Maria-Celly, kde pri milostnom oltáre Matky Božej sv. omšu slúžil. U nás v ten istý deň odbavovali sme tiež veľkolepú pobožnosť, pri ktorej obľúbený náš pán kaplán Celestin Kubicza slúžil svätú omšu za staručkého duchovného nášeho. Aby ale pobožnosť táto aj pre budúce veky a nasledujúce pokolenia ostala pamätnou, velebný pán kaplán zaviedol sbierku, ku ktorej značne prispela osvietená pani barónka Alžbeta Förster, ako patrónka nášeho chrámu. Z tejto sbierky dali sme postaviť oltár ku cti svätého Antona Paduanského.

Vo veľkom žiali našom, že sa musíme rozlúčiť s premilovaným pánom duchovným našim teší nás tá okolnosť, že v osobe velebného pána kaplána spatrujeme duchovného, ktorý by bol v každom ohľade hodným a zasluženým nástupcom bývalého pána farára nášeho. Velebný pán Celestin Kubicza už vyše 5 rokov blahonosne účinkuje u nás. Do poriadku priviedol náš úverkový spolok, tak že nateraz má obchodu na pol miliona korún. Ku vzdelaniu občanov založil katolícky čítací kruh. Je ako kňazom v každom ohľade príkladným, tak aj horlivým privržencom kresťanskej ľudovej strany, pod ktorej zástavou už dva razy viedol našich občanov ku voľbám. Spravodlivý človek to len nahliadnuť musí a nikto nám to za zle mať nemôže, že len vo svojom vlastnom záujme jednáme, keď osvieteného

pána patróna, ako aj osvieteného pána biskupa prosíme, aby nám za farára vymenovať ráčili velebného pána Celestina Kubiezu. Záležitosť túto ostatne ako veriaci kresťania odporúčame Všemohúcemu s heslom, ktoré nás nikdy nezklame: Nech sa stane vôľa Božia!

Farník.

Zo Strediska Katolíckych Spolkov.

Dľa zprávy Strediska Katolíckych Spolkov najnovšie založené sú na vidieku nasledujúce kresťanské potravné spolky:

Ditró a okolie. Kresťanský potravný spolok. *Predseda:* Ján Tallós, dekan. *Členovia správy:* Dr. Štefan Szathmáry, lekárnik, Alexander Józsa, hlavný učiteľ, Joachim Avéd, mäsiar, Móric Bajkó, professor mešťanskej školy. *Dozorný výbor:* Predseda: Žigmund Barabáš, učiteľ. Členovia: Karol Köllő, stoličný rychtár, Franc Kovács, matrikár, Mikuláš Gál, obecný pokladník, Franc Mezei, obuvník, Jozef Adam, učiteľ, Imrich Csibi, hlavný slúžny, Štefan Kovács, podslúžny, Michal Mezei, predseda hospodárov, Alexander Józsa ml., učiteľ, Alexander Nagy, radca, Ludvik Vertes, správca občianskych škôl, Ladislav Gabosy, professor, Štefan László, učiteľ, Viktor Csekő, Ludvik Szabó. *Pokladník:* Ladislav Petres, učiteľ. *Zápisník:* Alexander Józsa, učiteľ.

Gesztely a okolie. Kresťanský potravný spolok. *Predseda:* Zoltán Orosz, statkár. *Členovia správy:* Ján Márkus, Ludvik Veres, Jozef Mátyus, Ján Kőrösi, Ludvik Dobrosi. *Dozorný výbor:* Predseda: Ján Ambrus. Členovia: Andrej Balla, Samuel Szarka, Andrej Nagy, Štefan Vékez, Jozef Turóczy, Georg Gajdrik, Jozef Orosz, Štefan Sarlay, Štefan Fidrusz, Franc Kipák, Franc Volenszky, Franc Lipusz, Alexander Juhász, Štefan Lapis, Štefan Tunes,

Balozsamegyes a okolie. Kresťanský potravný spolok. *Predseda:* Ján Tulok, kráľovskej súdnej stolice sudca na odpočinku. *Členovia správy:* Otto Főrster, krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej strany, Ján Iker, učiteľ, Jozef Frefer, statkár. *Dozorný výbor:* Predseda: Jozef Nagy, učiteľ. Členovia: Franc Tegyei, farár, Karol Béri, Ján Nemet, Ján Szeile, Ján Máté, Elek Horváth, Štefan Körtöles, Franc Pipris, Franc Piszly, Jozef Fábian, Ján Körtélyes, Ján Vargá, Franc Kemény, Ján Pásty.

Pilis-Csaba. Kresťanský potravný spolok. *Predseda:* Ferdinand Lattyák, farár. *Členovia správy:* Rudolf Molenda, statkár, Béla Boldizsár, správca školy, Alexander Bodányi, majiteľ domu, Jozef Henschel, poštár, Anton Aj, hospodár, Anton Paxian, hospodár, Matej Schönek, hostinský, Matej Schönek starší, hospodár, Georg Keecz. *Dozorný výbor:* Predseda: Ján Szigeti, nadlesný na odpočinku. Členovia: Anton Peczrik, úradník arcikniežatského panstva, Anton Janauschek, kontrollór uh. štát. železníc, Karol Molenda, hospodár, Leopold Schiffler, okresný notár, Franc Schiszler, Vavrinec Aj, Ján Spielmann, Jozef Aj, Ján Müllner, Andrej Anapy, Ján Lax-

gang, Pavel Pirek, Imrich Belik, Pavel Klaumpf, Pavel Graf, Jozef Schönek, Pavel Malárik, Štefan Engler, Karol Molenda, Georg Endrész, Georg Schönek.

Madarász. Kresťanský potravný spolok. *Predseda:* Ludvik Márcus, grécko-katolícky dekan. *Členovia správy:* Ladislav Papp, Štefan Müller, Ján Nistor, Peter Kovács. *Dozorný výbor:* Predseda: Ignác Vida, obecný notár. Členovia: Andrej Bank, Ján Círha, Georg Szabó, Ján Márcus, Demeter Kiss starší, Ján Szilágyi, Jakub Schlinger, Andrej Nistor, Ladislav Pnitye starší, Georg Crnita, Demeter Szilágyi.

Buzás-Besenýó a okres. Kresťanský potravný spolok. *Predseda:* Alojz Kaszanyi, farár. *Členovia správy:* Sonuja Megyes, Samuel Nemet, Andrej Vinczeffy. *Dozorný výbor:* Predseda: Béla Wéber, učiteľ. Členovia: Ján Kádár, Ján Márton, Ján Pajka, Pavel Nemes, Jozef Mátyás, Jozef Márton, Ján Bán, Ján Nemet Palie, Ján Sándor, Immáfli Bogdan, Štefan Márton, Georg Márton, Štefan Tóth. *Pokladník:* Jozef Nemes.

*

Tieto kresťanské potravné spolky sriadil najnovšie krajinský organizátor kresťanských spolkov *Franc Dávid*. Kto teda založiť zamýsľa kresťanský potravný spolok bárs v ktorom kraji krajiny, nech sa v liste, alebo na poštovej karte obráti rovno na krajinského organizátora kresťanských spolkov **Franca Dávid, Budapest. IX. okres, Bakács-tér číslo 1.**, ktorý každému ochotne a zdarma posluží najobširnejším vysvetlením a poučením.

Z Katolíckeho Delníckeho Kruhu.

Pozvanie. Budapeštiansky Kat. Del. Kruh usporiada v nedeľu dňa 15. septembra 1907. v zahrade u pána A. Böhma (VIII., Práter-u. č. 26. a Futó-u. na rohu) **vinobrannú zábavu**. Utešené prípravy: 1. Oberanie hrozna. 2. Hroznová koruna na výhru. 3. Hra na kolký o závod. 4. Tombola. 5. Svetová pošta. 6. Civilne manželstvo. Spevy, tanečná zábava pri hudbe cigánskej atď. budú nám slúžiť k obveseleniu ducha. Vstupné: v predodpredaji 80 halierov, pri pokladnici 1 koruna. Vstupenky možno dostať v miestnosti Kruhu (Práter-u. 6.), u pp. gazdu Kruhu J. Krajči, J. Janika (Práter-u. 44.), J. Sviba (Dobozi-u. 41.), M. Krajči (Külső soroksári-út 1.), J. Mahaj (Vas u. 17.) v robote, J. Kaprál v robote, H. Rösler (Dob-u. 14.), J. Kustra (Raross-u. 86.), M. Borozen (Andrássy-út 110.), T. Trnka (Nagyfuvaros-u. 25.). Zaziatok o 5. hodine podvečer. Čistý zvyšok obráti sa v prospech pokladnice Kruhu a pre chudobných členov. Každý statočný krajan a krajanka budú nám vítaní. Do srdečného uvítania sa pri zábave ostávame s úctou

V Budapešti, dňa 24. augusta roku 1907.

Správa Kruhu.

Kresťania kupujte len u kresťanov!

Spisy redakcii zaslané.

I. Svätý Anton Paduanský, knižočka v čiernej plátenej väzbe s červeným rubom. Cena 60 halierov.

II. Breznové Kvety. Malému Ježiškovi v kytku sviazal P. Štefan Soós, kňaz rádu karmelitského. Cena 60 halierov.

K dostaniu v kláštore Karmelitov, Budapest, VI. okr., Huba-u. 12. Tuže sú k dostaniu: Pátričky sv. Antona po 10 halierov, Agnušky sv. Antona so slovenským nápisom po 8 halierov. Podobne aj pátričky Ježiška po 10 halierov a Agnušky Ježiška po 6 halierov.

Dennica. Ženský a rodinný list pre poučenie a zábavu. Redaktorka Terezia Vansová. Vychádza každý mesiac raz. Na rok predpláca sa 3 koruny. Do Nemecka 4 koruny. Do Ruska 2 ruble. Pre Ameriku 1 dollár. Pre ostatné cudzozemsko 5 korún. — Vydáva Fr. Votruba v Pešti (Budapest, VIII., Rákóczi-tér 3.), kam sa majú predplatky zasielať.

Posol Božského Srdca Ježišovho časopis, obrazmi okrášlený k rozmnoženiu úcty božského Srdca. Vychádza u pátrov-jezuitov v Trnave (prešporská stolica) mesačne raz. Predplatná cena na celý rok aj s prílohou 1 koruna 60 halierov. Pre Ameriku 3 koruny. Pre Rusko 2 koruny 50 halierov

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok 4 koruny
na pol roka 2 koruny
na štvrt' roka 1 koruna.

Do Ameriky: Na celý rok 8 korún. — Do Pruska na celý rok 6 korún.

Tých ctených predplatiteľov, ktorí sú v Amerike alebo v Prusku a ktorí neposlali nám vyššie označené predplatné, prosíme, aby si čím skôr vyrovnali svoje predplatné podľa hore označeného vyzvania.

Odkazy redakcie.

P. J. M. Cs. Ďakujeme a uverejníme v budúcom čísle.

P. V. M. Z. V záležitosti založenia kresťanského potravného spolku poučenie a vysvetlenie dáva ochotne pán Franc Dávid, organizátor kresťanských spolkov, Budapest, IX., Bakács-tér číslo 1.

P. B. Malacka. Pekne vykladáte tie vaše stížnosti proti pánu dekanovi. Majú ony len tú jednu chybu, že nezodpovedajú pravde. Zdá sa, že pätou myslíte a chodíte hlavou.

Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 10. septembra.

Úradne značené ceny za 100 kilogramov. *Pšenica*: tiská K 21'35—23'20, stolnobelehradská K 21'75—22'70, peštianska K 21'45—22'90, báčska K 22'25—22'30. — *Raž*: prvotriedna K 18'95—19'25, druhotriedna K 18'75 do 18'85. — *Jačmeň*: prvotriedny K 15'75—15'95, druhotriedny K 15'55—15'75. — *Ovos*: prvotriedny K 16'65—16'80, druhotriedny K 16'15—16'50. — *Proso*: K 10'00—10'50. — *Kukurica*: Kor, 13'60—13'80. — *Repica*: K —————.

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K	18'00	17'60	17'10	16'60	16'10	15'70	15'30
		č.	7	7½	8		
		K	14'50	13'30	9'70		

Za 50 kilogrammov i s vrecom.

Drobné otruby: K 7'10, hrubé K 7'30.

Ďateľinové semä: čistené K 132'00—140'00, lucerna čistená K 116'00—120'00 za 100 kilogr.

Zemiaky: (hornouhorské) ružové K 4'20—4'30, žlté K 4'80—5'00 za 100 kilov.

Strova: Fazula veľká biela K 17'00—18'50, miešaná strakavá K 14'00—15'00. — *Hrach*: nelúpaný K —————, lúpaný K —————. — *Šošovica*: čistená K 50'00—57'00. — *Konopné semä*: K 26'00—27'50. — *Mak*: K 70'00—72'00. — *Rasca* (kmín): Kor. 85'00———. Všetko po 100 kilogr.

Slivy: bosenské (100 kusové) K 00'00—00'00, srbské (100 kusové) K 00'00—00'00.

Lekvár: srbský K 36'80—37'00, slavonský K 56'50 do 57'00 za 100 kilogr.

Petrolej: Fiumánsky krištálový K 40'00, fiumánsky White-Star (***) K 33'00 za 100 kilogr.

Koloniálny tovar: *Cukor* v klobúkoch K 76'00 do 76'50, kockový K 78'00—78'50, žltý K 76'00—76'50 za 100 kilogr.

Sviňská masť: budapeštianska K 154'00—155'00, vidiecka K 000'00—000'00.

Slanina: mestská 4-kusová K 131'00—133'00, 3-kusová K 138'00—139'00. vidiecka K ————— za 100 kilogr.

Špiritus: Rafinovaný odanený vo veľkom K 161'50 do 162'50. Denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill 51'00—52'00.

Vajcia: prima uhorské K 73—75, podlejšie K 72 do 73 jedna kystňa, obsahujúca 1440 kusov vajec, vo veľkom.

Maslo: k čaju K 2'20—2'40, k vareniu K 1'40—1'60, syr 12—20 h., všetko v kilogrammoch vo veľkom.

Drúbež (hydina) živá. Husy k pečeniu K 6—10; kurence k smaženiu K 1'20—1'40, kurence k pečeniu K 2'00—2'40, sliepky na polievku K 2.50—3'00 za jeden pár.

Veľmi pekná ozdoba!

Zaznačená vzorka.

Zákonná ochrana.

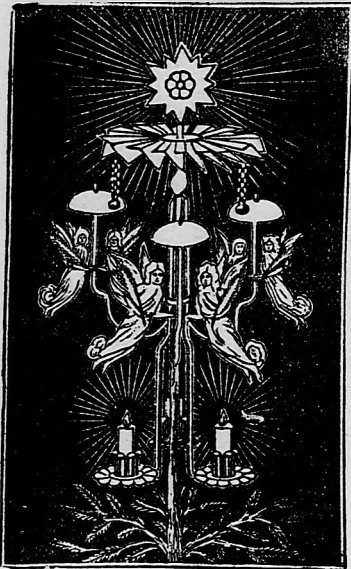
Najkrajšia ozdoba vianočného stromu

mnou opravený

I. čísla blisklavy anjel zvonček k vianočnému stromu.

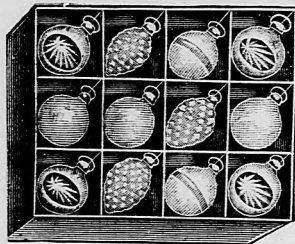
Celkom z kovov, 6 pozlátených anjelov, 30 cm. vysokých. Záruka za dokonale dobré pôsobenie.

Dá sa hneď upevniť na najmenšom a najväčšom vianočnom strome. Na stôl postavený dá sa upotrebiť ako stolový zvonček. Postavený na teplé kachle účinkuje aj bez plameňa sviečky. Teplu troch sviec pohne hýbajúce sa kolečka stroju a kroz tii opravené ocelové paličky udrcú na tri zvončeky dajú príjemný strieborný zvonový hlas mladých i starých povzbudiac k vianočnej pobožnosti. Cena s obalením a úpravou za kus kor. 50.

36 kusov kor. 57.50

50 kusov kor. 77.50

Najnovšia ozdoba vianočného stromu zo skla

12 kusov vyberateľných dla veľkosti a vystavenia predmetu K -40, -60, -70, -80, 1.-, 1.20, 1.50, 2.-, 6 kusov v zaobalení dla veľkosti predmetov K -75, -90, 1.-, 1.20 Lametta (anjelské vlásky) zo striebra alebo zlata, obalky po K -10, -10. Orechový drôt 100 kusov K -20. Sklenené guľkove retiazky 1 1/2 m. dlhé dla veľkosti guľiek K -90, -95, 1.20, 1.40. Malé sviečky k vianočnému stromu, 24 kusov v kartone K -50, väčšie 15 kusov v kartone K -50. Svetničkov tucet K -50.

Vianočná odmena.

Každý ctený odberateľ, ktorý od 1 septembra do 30. novembra vliste objedná u mňa na raz tovaru v cene aspon do 40 korún ako vianočnú odmenu dostane ovo mna zdarma 4343 čísla alarmbudič hodiny s ožiarenými vnoci číslami.

Vymienka je dovolená peňaze sa tiež navracaju riziko je teda vytvorené.

Tovar sa rozposiela s poštovou dobienkou alebo pri predbežnom doposlani peňazi. Objednat najlepšie je na postovej ponkázke, alebo v liste s poštovou dobienkou. Pri objednaní v liste treba označiť či sa žiada zasielka s postovou dobienkou alebo či sú peňaze udozoslane s postovou poukazlou V zájme každého obj. dnavateľa leži, objednanie previesť, do 15 decembri poštový úrad pre veľky obchod nenie v stave zasielky vždy na čase vybavit.

Objednavky za včasu treba poslat.

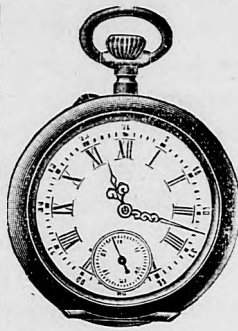
Na prvo fabriku hodin Ján Konrád čis. a kr. dvorný liferant Brúx 1999 (Čechy).

Prosíme žiadať si náš hladný cenník s viacej než 300 vyobrazemiami, ktorý každému ocholne zdarma pošleme.

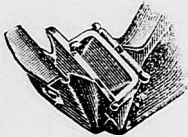
Ziadajte si cenník

Zdarma a bezplatne zašlem mój, v slovenskej reči, bohaté ilustrovaný cenník, ktorý viac než 3000 obrazov obsahuje rozličných hodin, zlatých a strieborných predmetov ako aj hudobných nástrojov. - Svajcarsko pôvodny systém Roskopf patent K 5, Registrované «orel» Roskopf nikel remontoar K 7.

I. hodinová fabrika čis a k. dvorný doposielabeľ

Hans Konrád Brúx No. 400 (Cesko.)**5 korun**

pôvodné švajcarské Roskopf stroju, privilegované anker remontoir - hodinky s masivnou zlacnou struny. Svajcarske anker dielo s olovomom ochrannom znamkou v niklovej obalke so šarmir prikrivkou (hodinky idu 36, nie 12 hodin) s peknými pozlátenými ručičkami najpresnej výskúmané so zárukou 3 rokov kus po K 5.-, 3 kusy K 14.-. Ručičky na minuty K 6.-, 3 kusy K 17.-. V cenniku veľký výber.

7223 čísla tobolka na peňaze kus z jasno tmavej saffian kože s tobolakou na drobné peňaze, štyri oddiely, s niklovou zátvorkou 9 cm. dĺžky, 6 cm. šírky K 1.50

7202 čísla locná dobrá tobolka na peňaze kus, z dobrej hladkej kože, s pevnou koženou zátvorkou, 4 oddiely, s tubolkou na papierové peňaze s 3 zátvorkami 9 cm. dĺžky 6 cm. šírky K 1.35.

Lepšie tobolky na peňaze K 1.85, 2.10, 2.80, 3.10, 3.50, 3.80, 4.20 a vyše.

Prosíme žiadať s cenniky

!!! S 16 prvými vyznačeniami !!!

Ludvik Kállai motor dielňa

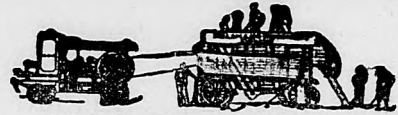
Budapest, VI., Gyár-u. 28.

(Staré číslo domu VI., Gyár-utca 50. č.)

Odporuča pri uplnej záruke

benzin-motore ku mlynom a iným priemyselným podnikom, taktiež**elektrické benzinlokomobil stroje ku mlatbe**

s dvojím vystrojením ku čisteniu.

!! Úplná záruka za viborné mlatenie !!

!!! Jedina novota !!!

!!! Najjednoduchší a najdokonalejší mlátebný stroj prítomnosti !!!

Bez strojnika lahko k vedeniu bár ktorým gázdom aj medzi domami slamou krytými. Cieľom rozšírenia týchto strojov najnovších strojov vymieňajú sa staršie parostroje.

Osobitná trieda pre stroje poľného hospodárstva ako: parostroje, mlyny, rajtare, stroje k mlateniu a ku siatinu adt.

O nedostyžiteľnej zvláštnosti týchto strojov pogáva zpravy: P. baron Jozef Kemény, Maros-Németi (Sedmo-krajsko). P. Tóth Péterbagi, Csantavér (Stol. Bács.)

Cenník na žiadost' zdarma a franko.

Na predajMajetok ležiaci v Nemes-Ludrove na štyri hodiny od Ružomberku (stol. Liptov.) pozostáva 51 katastrálnych jochov. 47 jochov obnášajú role. 2 jochy zahradu a 2 jochy pasienky. Na majetku stojí 8 stavani. Na dotazy ochotne odpovie a vysvetlenie dá **Štefan Rakovszky, Liptó-Nagy-Selmec.****Darmo a franko**

posielam na žiadost' moj cennik s viac než 3000 obrazmi rozličných solidných nástrojov hudobných. Cis. a král. dvorný dodavateľ

Ján Konrád

vývozný dom hudobných nástrojov Brúx č. 487. (Čechy). - Školské husle bez sliacka K 4.80, 5.50, 6.-, 7.60. K tomu sliack K -80, 1.-, 1.80, Citary, harmoniky adt. na sklade. - Riziko vytvorené! - Výmiena povolená alebo navratenie peňazi.

Oznamy príjima

administrácia

„Krest'ana“**BUDAPEŠT,****Szentkirályi-ül. 28/a.****Na predaj**

v mestečku Csengeri (Szatmárská stolica) 190 katastrálnych jochov role I. triedy; v ednam kuse alebo na parcele. Jeden jah po 1000 korún. Prostredáci od meňeni. Dalšie vysvetlenie dá majitel Gustáv Hénel, Árvaváratja, Árvamegye.